

Frederi Mistral

Ο φιλέλληνας μεγάλος νομπελίστας ποιητής (1830-1914)

Γράφει ο Δημήτρης Περδίκης

Συμπληρώνονται 100 χρόνια από τον θάνατο μίας μεγάλης μορφής, του φιλέλληνα νομπελίστα ποιητή Frederi Mistral.

Πριν να σπεύσουν κάποιοι να με διορθώσουν, θέλω να γράψω πως το όνομά του στα Γαλλικά γράφεται μεν Frederic, όμως ο ίδιος έγραφε και υπέγραφε στην τοπική διάλεκτο της Προβηγκίας (Occitane) και σαν μια ελάχιστη τιμή στη μνήμη του το γράφω και εγώ όπως και ο ίδιος θα ήθελε να το δει γραμμένο.

Ήταν Χριστούγεννα του 1897 και ο Φρεντερί Μιστράλ παρακολουθούσε με ενδιαφέρον και αγωνία τον ηρωικό αγώνα που έδιναν οι Κρητικοί για ελευθερία από τον τουρκικό ζυγό και για την ένωση με τη μητέρα Ελλάδα. Τότε παρουσιάζει το υπέροχο ποίημά του, τον Ύμνο στην Ελλάδα, τον οποίο παραθέτω πιο κάτω. Δεν ξέρω αν και πόσο το ποίημα αυτό επηρέασε τις αποφάσεις για το Κρητικό Ζήτημα, όμως σε λίγο καιρό οι στόλοι των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων έφθαναν στα λιμάνια της Κρήτης και αποβίβαζαν τους στρατιώτες τους. Μετά από πολλές διαβουλεύσεις η τελική απόφαση (με αποχή της Γερμανίας και της Αυστρίας) ήταν

για την Κρήτη: Αυτόνομη Πολιτεία με Έλληνα πρίγκιπα αρμοστή και την ελληνική δραχμή ως νόμισμα. Η αρχή για την Κρητική δικαίωση και λύτρωση είχε αρχίσει και θα ολοκληρωνόταν λίγους μήνες πριν από τον θάνατό του, το 1913.

Ο Φρεντερί Μιστράλ γεννήθηκε στις 8 Σεπτεμβρίου 1830 στο χωριό Μαιγιάν (Maillane), το οποίο οι ντόπιοι ονομάζουν στα προβηγκικά Malhane και βρίσκεται νότια της Αβινιόν στην Προβηγκία της Γαλλίας. Οι γονείς του ήσαν εύποροι αγρότες. Όμως ο ίδιος διάλεξε τον δρόμο των γραμμάτων και του αγώνα για τη διάδοση και καθιέρωση της προβηγκικής γλώσσας (Occitane). Οι μακρινοί του πρόγονοι είχαν έλθει στην εύφορη γη της Νότιας Γαλλίας από την Κάτω Ιταλία με το επώνυμο Rofos, το οποίο στην Γαλλία άλλαξε σε Roux για να καταλήξει σε Mistral.

Το 1904 ο Μιστράλ βραβεύθηκε για τη συνολική προσφορά του στην ποίηση με το νόμπελ λογοτεχνίας. Το χρηματικό ποσό, που συνόδευσε τη βράβευση, το διέθεσε για τη δημιουργία στο Άρλ, γειτονικό με την γενέτειρα του, Προβηγκικού Εθνογραφικού Μουσείου.

Πέθανε στις 25 Μαρτίου 1914 (την ημέρα της εθνικής μας εορτής) στο χωριό που γεννήθηκε, το Μαιγιάν. Στη Γαλλία ο Μιστράλ είναι γνωστός, και τώρα στα 100 χρόνια από τον θάνατό του πλήθος εκδηλώσεων πραγματοποιήθηκαν.

Στην Ελλάδα, μετά από μια πρόχειρη έρευνα που έκανα, τον αγνοεί η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων. Μήπως θα έπρεπε τώρα, στα 100 χρόνια από τον θάνατό του και η Ελλάδα, ιδιαίτερα η επίσημη πολιτεία, η χώρα την οποία λάτρεψε, να του αποτίσει τιμή και μνήμη; Και να φροντίσει το όνομα και το έργο του να γίνουν λίγο πιο γνωστά από όσο είναι τώρα, ίσως και σαν ένα ακόμα παράδειγμα για μίμηση στην τόσο αποπροσανατολισμένη σημερινή Ελλάδα.

Ο «Ύμνος στην Ελλάδα» του Φρεντερί Μιστράλ

«Με την αυγή και η θάλασσα μενεξεδένια λάμπει, και με το φως τα πάντα ξαναγιάνουν.

Να η άνοιξη γυρίζει, να το χελιδόνι στον Παρθενώνα ξαναχτίζει τη φωλιά του!

Πανίερη Αθηνά, τίναξε το πουλί σου στ' αμπέλια μας απάνω τα σαρακωμένα.

Κι αν πρέπει να πεθάνουμε για την Ελλάδα, θεία είν' η δάφνη! Μια φορά κανείς πεθαίνει...

Αγάλια αγάλια αποχρυσώνεται το κύμα, να η άνοιξη γυρίζει, μεσ' στα κορφοβούνια του Προμηθέα τα σπλάχνα σκίζοντας ένα όρνιο μεγάλο, ασάλευτο ξανοίγεται μακριάθε

για να διώξεις το μαύρο γύπα που σε τρώει, αρμάτωσέ μας, νέε νησιώτη, το καράβι. Κι αν πρέπει να πεθάνουμε για την Ελλάδα, Θεία είν' η δάφνη! Μια φορά κανείς πεθαίνει.

Τ' ανάκρασμα τ' ακούτε της αρχαίας Πυθείας; «Νίκη στον ημιθέων τ' αγγόνια!». Από την Ίδη ως της Νικαίας τ' ακρογιάλια ξανανθίζουν αιώνιες οι ελιές. Με τ' άρματα στα χέρια εμπρός! Τα ύψη των βουνών ας τ' ανεβούμε, τους Σαλαμίνιους αντίλαλους ξυπνώντας!

Αν πρέπει να πεθάνουμε για την Ελλάδα, Θεία είν' η δάφνη!
Μια φορά κανείς πεθαίνει...

Κ' έλα, ετοιμάστε τα λευκά φορέματά σας, αρραβωνιαστικές, για να στεφανωθήτε στο γυρισμό τους ακριβούς σας μεσ' στο λόγγο γι' αυτούς που σας γλυτώσανε κόφτε τη δάφνη.

Αγνάντια στη σκυφή και ντροπιασμένη Ευρώπη, ας πιούμε ξέχειλη τη δόξα παλληκάρια.

Κι αν πρέπει να πεθάνουμε για την Ελλάδα, Θεία είν' η δάφνη!
Μια φορά κανείς πεθαίνει...

Ό,τι έγινε μπορεί να ξαναγίνει, αδέρφια! Στων πυρωμένων τούτων βράχων την λαμπάδα με σάρκα Θεία μπόρες' ο άνθρωπος να νοιώση το φωτερότερο κι απ' όλα τα όνειρά του.

Κι η χρηστή ψυχή βωβή εκεί πέρα θα είναι; Κ' εμείς ενός κορμιού ξερόκλαδα εκεί πέρα;

Κι αν πρέπει να πεθάνουμε για την Ελλάδα, Θεία είν' η δάφνη!
Μια φορά κανείς πεθαίνει...

Το Μαραθώνιο πεζοδρόμο ακολουθώντας κι αν πέσουμε, το χρέος μας έχουμε κάμει!
Και με το αίμα του προγόνου μας Λεωνίδα το αίμα μας, θριάμβων αίμα, ταιριασμένο, θα πορφυρώσει τον καρπό τον κοραλλένιο και το σταφύλι το κρεμάμενο στο κλήμα.

Κι αν πρέπει να πεθάνουμε για την Ελλάδα, θεία είναι η δάφνη!

Μια φορά κανείς πεθαίνει...

Της ιστορίας μάς φέγγουν τρεις χιλιάδες χρόνια, Ορθοί! Και πρόβαλε από τώρα το παλάτι στον τόπο εκεί που λύθηκαν τα κακά μάγια, κι ο φοίνικας ξαναγεννιέται από τη στάχτη.

Στις αμμουδιές της Μέκκας διώξε το ήλιε, το μισοφέγγαρο μακριά απ' τον ουρανό μας...

Αν πρέπει να πεθάνουμε για την Ελλάδα, θεία είν' η δάφνη!

Μια φορά κανείς πεθαίνει...».